

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0107333 ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์

และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

(History of Ethnicity and Cultural Diversity)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ศศ.บ. ประวัติศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน
และคำอธิบายรายวิชา

0107333 History of Ethnicity and Cultural Diversity

3(2-2-5)

บูรพวิชา : -

ควบคู่ : -

แนวคิดและระเบียบวิธีในการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม
ปฏิสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของการสร้างชาติ
และภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อสร้างสรรค์ความคิดและเจตคติในการอยู่ร่วมกันของ
พลเมือง

Concepts and methodologies for studying history of ethnicity and
culture; interactions as well as ethnic and cultural changes under contexts of
nation building and globalization to generate ideas and attitudes for living
together among citizens

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☒ วิชาเอกบังคับ
- ☐ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ. ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์

อาจารย์ผู้สอน ผศ. ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2568 / ภาคการศึกษาต้น / ชั้นปี 3

5. สถานที่เรียน

วันอังคาร เวลา 13.00- 17.10 น. ณ อาคาร SC ห้อง SC 633

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ 3 มิถุนายน 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดและระเบียบวิธีในการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปฏิสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของการสร้างชาติและภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.3 เพื่อให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความคิดและเจตคติในการอยู่ร่วมกันของพลเมือง

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดและระเบียบวิธีในการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ปฏิสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของการสร้างชาติและภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อสร้างสรรค์ความคิดและเจตคติในการอยู่ร่วมกันของพลเมือง

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษด้วยตนเอง
30 ชั่วโมง/ภาคเรียน	30 ชั่วโมง/ภาคเรียน	75 ชั่วโมง/ภาคเรียน

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ทุกวันพุธ เวลา 13.00 – 17.00 น. ณ ห้อง 13527

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	แนะนำรายวิชา และวิธีการ ดำเนินการสอน พร้อมทั้ง ข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน การสอน	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน -แนะนำรายวิชาและอธิบาย วิธีการดำเนินการเรียนการ สอน การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งข้อตกลงต่าง ๆ ใน การเรียนรู้ สื่อที่ใช้ -มคอ.3 - power point	ผศ.ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์
2 - 3	แนวคิดและระเบียบวิธีใน การศึกษาประวัติศาสตร์ชาติ พันธุ์และวัฒนธรรม (สอบ เก็บคะแนนครั้งที่ 1)	4	4	กิจกรรมการเรียนรู้ - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ - Power Point - เอกสารและข้อมูลหมวด 6	ผศ.ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์
4 - 5	การเปลี่ยนแปลงทางชาติ พันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้ บริบทรัฐธรรมนูญ (สอบเก็บ คะแนนครั้งที่ 2)	4	4	กิจกรรมการเรียนรู้ - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ - Power Point เอกสารและข้อมูลหมวด 6	ผศ.ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์
6 - 9	การเปลี่ยนแปลงทางชาติ พันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้	8	8	กิจกรรมการเรียนรู้	ผศ.ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิษฐ์

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	บริบทของการสร้างรัฐชาติในยุคสมัยใหม่ (สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 3)			- อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ - Power Point เอกสารและข้อมูลหมวด 6	
10-11	การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของรัฐชาติในยุคสงครามเย็น (สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 4)	4	4	กิจกรรมการเรียนรู้ - อภิปราย เสนอแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ - Power Point - ผลการศึกษาของนิสิต	ผศ.ดร.อภิเชษฐ์ กาญจนดิฐ
12-14	การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทโลกาภิวัตน์	6	6	กิจกรรมการเรียนรู้ - อภิปราย เสนอแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ - Power Point ผลการศึกษาของนิสิต	
15	สรุปประเด็นร่วมสมัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม รวมถึง การเสนอผล การศึกษาค้นคว้าในชั้นเรียนของนิสิต	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ - นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าของนิสิต สื่อที่ใช้ - Power Point - ผลการศึกษาค้นคว้าของนิสิต	ผศ.ดร.อภิเชษฐ์ กาญจนดิฐ

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		30	30		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☐ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☐ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☐ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- ☐ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☒ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☒ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 1 (แนวคิดและระเบียบวิธีในการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม)	สอบเก็บคะแนน	3	10
2	สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 2 (การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทในยุครัฐจารีต)	สอบเก็บคะแนน	5	10

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
3	สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 3 (การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของการสร้างชาติในยุคสมัยใหม่และการสร้างชาติ)	สอบเก็บคะแนน	9	10
4	สอบเก็บคะแนนครั้งที่ 4 (การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของการสร้างชาติในยุคสงครามเย็น)	สอบเก็บคะแนน	11	10
5	รายงานรายกลุ่ม	การนำเสนอการศึกษาค้นคว้าของนิสิตที่มีการอ้างอิงข้อมูลหลักฐาน การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความถูกต้องตามหลักวิชาการและระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์	15	30
6	สอบปลายภาค การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมภายใต้บริบทของการสร้างชาติในยุคโลกาภิวัตน์	สอบปลายภาค	16-17	30
คะแนนรวม				100

หมายเหตุ : ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดของคะแนนแต่ละส่วนในสัปดาห์แรกของการเรียนการสอน

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)

☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

- ทวีศักดิ์ เผือกสม. (2546). คนแปลกหน้านานาชาติของสยาม. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2560). คนไทย/คนอื่น: ว่าด้วยคนอื่นของความเป็นไทย. นนทบุรี: ฟาเดียวกัน,
- นิติ ภาวครพันธุ์. (2553). ชวนถกชาติและชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2546). อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- มอนเตซาโน, ไมเคิล เจ, แพทริก โจรี. (บรรณาธิการ). (2560). ไทยใต้ มลายูเหนือ ปฏิสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์บนคาบสมุทรแห่งความหลากหลาย. นครศรีธรรมราช: หลักสูตรอาชีวศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- ยศ สันตสมบัติ. (2551). อำนาจ พื้นที่และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์: การเมืองวัฒนธรรมของชาติในสังคมไทย 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- วีระ สมบูรณ์. (2553) รัฐ-ชาติ ชาติพันธุ์: ข้อสังเกตบางประการว่าด้วยความเป็นรัฐ และปัญหาชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- แอนเดอร์สัน, เบน. (2552). ชุมชนจินตกรรม: บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม. แปลโดย ชาญวิทย์ เกษตรศิริและคณะ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- เก้งกิ้ง กิติเรียงลาภ. (2561). แผนที่สร้างชาติ: รัฐประชาชาติกับการทำแผนที่หมู่บ้านไทยในยุคสงครามเย็น. กรุงเทพฯ : Illuminations Editions.
- เกรก เจ. เรย์โนลด์ส. (2550). เจ้าสัว ขุนศึก ศักดินา ปัญญาชน และคนสามัญ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- จิรวัดน์ แสงทอง. (2559). ชาติ ชาติพันธุ์ และความเป็นการเมืองในภาพยนตร์มาเลเซียจากทศวรรษ 1970 – สหัสวรรษใหม่. วารสารประวัติศาสตร์ ธรรมศาสตร์. 3(2): 147-222.
- จิรวัดน์ แสงทอง. (2560). ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมสมัยนิยมภาคใต้. วารสารรัฐสมิแล. 38 (3): 26-34.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2506) พระราชหัตถเลขา เรื่อง เสด็จประพาสแหลมมลายู. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2566). ประสบการณ์การศึกษาชนชาติไทในประเทศไทยจีน. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ชาติชาย มุกสง. (2545). “ประวัติศาสตร์ที่หายไป : คนเล็กๆ ที่ถูกลืมกับวิธีการศึกษาแนวจุลประวัติศาสตร์ (Microhistory)” ในวารสารประวัติศาสตร์. หน้า 48 – 75.

- ชูลีพร วิรุณหะ. (2548). ความรู้ 3 จังหวัดภาคใต้ผ่านมุมมองประวัติศาสตร์. คณะทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชูลีพร วิรุณหะ. (2551). บุหงารายา: ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของชาวมลายู. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุยภาค ปรีชารัชช. (2558). โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง. กรุงเทพฯ: มติชน.
- โดม ไกรปรกรณ์. (2554). วัฒนธรรมและการเมืองว่าด้วยอาหารการกินของคนในดินแดนไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์-ต้นรัตนโกสินทร์: ข้อสังเกตบางประการ. วารสารปัญญาทัศน์. 2(2): 66-78.
- ทวีศักดิ์ เผือกสม. (2560). วงศาวิทยาของอิเหนา: ปัญหาเรื่องถิ่น ความสับสนของสัญชาติและการเดินทางสู่โลกของป็นหิ. กรุงเทพฯ : ยิปซี กรุ๊ป.
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2556). กำเนิดสยามจากแผนที่ ประวัติศาสตร์ภูมิกายาของชาติ แปลจาก Siam Mapped: A History of the Geo-Body. กรุงเทพฯ : คบไฟ : อ่าน.
- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2549). ความเป้นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์สุขภาพ (สสส.).
- นพพล กิจไพบูลทวี. (2563). สภาวัฒนธรรมแห่งชาติกับแนวคิดเรื่อง "ความเป็นไทย" ในยุคสงครามเย็น ทศวรรษ 2490 – 2500. วารสารประวัติศาสตร์. 45: 55-70.
- นฤพนธ์ ดั้ววิเศษ, พิเชฐ สายพันธ์, สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. (บรรณาธิการ). (2558). ชาติพันธุ์ได้อ่านจเสียงแห่งชาติพันธุ์ในโลกเสรีนิยมใหม่. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- นฤพนธ์ ดั้ววิเศษ. พิพิธภัณฑวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในสังคมร่วมสมัยความทรงจำร่วมระหว่างชาติ ความเป็นสมัยใหม่และความรู้ท้องถิ่น. วารสารสังคมศาสตร์. 33(1): 10-41.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (บรรณาธิการ). (2550). มลายูศึกษา : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาชนมลายูมุสลิมในภาคใต้. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- เนื่ออ่อน ขว้ทองเขียว. (2557). รัฐสยามกับล้านนา พ.ศ.2417 – 2476. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒ. 6(11): 63-77.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (2547). 30 ชาติในเชียงราย. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- ประภัสสร ชูวิเชียร. (2555). ผู้คนและชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขงในงานค้นคว้าของสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. วารสารดำรงวิชาการ 11(2): 153-180.
- ประสิทธิ์ ลิปรีชา. (2558). พหุวัฒนธรรมนิยมจากรากหญ้า: ขบวนการเคลื่อนไหวของเครือข่ายชนพื้นเมืองและชาติพันธุ์ในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์. 25(2): 59-106.
- ประสิทธิ์ ลิปรีชา. (2565). ชาติพันธุ์สัมพันธ์: การเมืองของความสัมพันธ์และแนวคิดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ปรานี วงษ์เทศ. (2543). สังคมและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2561). อัตลักษณ์เอกสาร วงศาวิทยาการควบคุมประชากรของรัฐไทย. เชียงใหม่ : ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรชัย นาคสีทอง และอนันต์ พุฒิชิต. (2552). คนไทยในรัฐเคดาห์ (ไทรบุรี): ศึกษาการดำรงอยู่ในมิติประวัติศาสตร์ (พ.ศ. 2452 - 2550). กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พิเชฐ สายพันธ์. (2566). มานุษยวิทยาอุษาคเนย์. กรุงเทพฯ ฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิเชฐ สายพันธ์. (2562). การศึกษาชีวิตทางสังคมและชาติพันธุ์วรรณนาในบริบทเมือง. วารสารสังคมวิทยา, 2(1), 54-86.
- พิเชฐ สายพันธ์. จินตนาการชาติและความเป็นชาติของกะเหรี่ยงที่แตกเสี่ยง. วารสารมานุษยวิทยา 4(1): 6-42.
- ไพโรจน์ คงทวีศักดิ์. (2563). เมืองเชียงใหม่กับโลกาภิวัตน์ที่หลากหลาย. วารสารสังคมศาสตร์. 32(1): 10-41.
- ภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช, สมเด็จพระเจ้าฟ้า. (2511). ชีวิตฉันเที่ยวที่ต่างๆ ภาค 7. พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานฌาปนกิจศพคุณแจ่ม ยงใจยุทธ ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 18 พฤศจิกายน 2511.
- ยศ สันตสมบัติ. (2544). มนุษย์กับวัฒนธรรม.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ยศ สันตสมบัติ. (2555). ชายแดนกับการก้าวข้ามพรมแดน. เชียงใหม่: ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรพร ภู่งศ์พันธุ์. (2542). ความเป็นสังคมนานาชาติของพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 ถึง ค.ศ. 1767. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2555). “จารึกวัดพระเชตุพน: โคลงภาพคน 32 ภาษา” มรดกความทรงจำแห่งกรุงรัตนโกสินทร์” ใน 100 เอกสารสำคัญ: สรรพสาระประวัติศาสตร์ไทย ลำดับที่ 18 (จารึกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม) กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- วิภาส ปรัชญาภรณ์. (บรรณาธิการ). (2547). ว่าด้วยแนวทางการศึกษาชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- วิศรุต พึ่งสุนทร. (2562). หนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือนกับประสบการณ์แบบอาณานิคม. วารสารประวัติศาสตร์ธรรมศาสตร์. 6(1): 95-126.
- ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ. (2559). มัธยมที่จะเป็นมลายู. กรุงเทพฯ ฯ : มติชน.
- ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ. (2565). กลายเป็น-มลายู : บทสำรวจอัตลักษณ์ในรัฐไทยและการค้นหาความหมายแห่งตัวตน. กรุงเทพฯ ฯ : ยิบซิปกรุ๊ป.
- สกินเนอร์, จี. วิลเลียม. (2546) . สังคมจีนในไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ ฯ : มติชน.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2559) ชาติพันธุ์ และการจัดการความขัดแย้งทางชาติพันธุ์. วารสารพัฒนาสังคม. 18: 157-173.

- สุชาดา ทวีสิทธิ์. (2549). ชาตินิพนธ์แนวสตรีนิยม: การท้าทายกระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยม. วารสารสังคมศาสตร์ 18 (1) : 23-57.
- สุชาติ เศรษฐมาลินี. (2550). การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของชาวมุสลิมยูนนานในภาคเหนือของประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์. 19 (2). 23-58.
- สุเทพ สุนทรเกสส์. (2548). ชาตินิพนธ์สัมพันธ์ : แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาในการศึกษาอัตลักษณ์ กลุ่มชาตินิพนธ์ ประชาชาติ และการจัดองค์กร ความสัมพันธ์ทางชาตินิพนธ์. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2547). แผนที่ภาษาของกลุ่มชาตินิพนธ์ต่างๆในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- องค์ บรรจุน. (2553). สยาม หลากเผ่าหลายพันธุ์. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2565). การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ถึงพุทธศักราช 2475. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (บรรณาธิการ). (2564). ความมั่นคงบนรอยร้าว : ประวัติศาสตร์ กฎหมาย และผู้คนในพลวัตความขัดแย้งจังหวัดชายแดนใต้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- เอกรินทร์ ต่วนศิริและอันวาร์ กอมะ. (2564). มุสลิมชนกลุ่มน้อยภายใต้รัฐเมียนมาและรัฐไทย. ปัตตานี : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

***ในแต่ละหัวข้อบรรยายจะแจ้งรายชื่อหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมตามแต่ละหัวข้อ**